

PIRKKIÖN-RUOHOKARINVÄYLÄN KUNNOSTUSRUOPPAUS /LAUSUNTO

577/02.05.02/2019

MELAYMP 16.03.2021 § 38

Valmistelija ympäristöpäällikkö Aapo Mäenpää:

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pyytää Meri-Lapin ympäristön-suojelulautakunnan lausuntoa Tornion kaupungin hakemuksesta, jota koskevasta kuulutuksesta on seuraava lyhennelmä:

Tornion kaupunki hakee lupaa Pirkkiön ja Ruohokarin venereittien ruoppaukseen Kirkkoputaan ja Liakanjoen Ruohokarinväylän alueelta. Ruoppauksen tarkoituksena on kunnostusruopata venereitit ja mahdollistaa aikaisemman mukaisen vesiliikennöinnin. Samalla parannetaan sekä meri- että jokitulvien tulvariskien hallintaa ja palautetaan ja tehostetaan suistoalueen veden vaihtuvuutta ja vesiympäristön tilaa.

Lisäksi hankkeen tavoitteena on vesimaiseman, virkistyskäytön ja matkailun edellytysten ja alueen viihtyisyyden parantaminen. Hanke sijoittuu yläosaltaan Tornionjoen-Muonionjoen Natura-alueelle (FI1301912) ja alaosaltaan hanke sijoittuu lintuvesiensuojeluohjelma-alueeseen Liakanjoen suisto (LVO120283 Pajukari-Uksei-Alkunkarinlahti) ja läpäisee Pajukari-Alkunkari-Uksein Naturaalueen (FI1301912).

Hanke sijaitsee merkittäväällä tulvariskialueella. Pirkkiön venereitin osalta ruoppausta suoritetaan noin 5,9 km:n matkalla. Ruopattavan väylän leveys on 10 metriä ja keskimääräinen syvyys 2 metriä. Pirkkiön reitin kunnostettavan alueen pinta-ala on noin 59 000 m² ja ruoppausmassojen määräksi on arvioitu noin 27 000 m³ ktr.

Ruohokarin venereitin osalta ruoppausta tapahtuu yksittäisissä kohteissa noin 2,6 km:n matkalla. Ruopattavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 16 000 m² ja ruopattavat massat yhteensä noin 8 500 m³ ktr. Ruoppaukset on tarkoitettu toteuttaa talvella jään päältä kivi- ja puu-työnä. Ruoppaukset tapahtuvat Yliraumon osakaskunnan omistamalla yhteisellä vesialueella Yliraumon jakokunnan vedet (851-876-3-0), Alaraumon jakokunnan yhteisellä vesialueella Alaraumon jakokunnan vedet (851-410-876-1) ja Pirkkiön Vesialueen Osakaskunnan omistamalla yhteisellä vesialueella Pirkkiön jakokunnan vesialueet (851-420-876-1).

Ruoppausmassat sijoitetaan Tupakkakruunun lounaisosaan Yli-

raumon osakaskunnan yhteiselle vesialueelle Yliraumon jakokunnan vedet (851-876-3-0), Sapolassaaren pohjoispäähän Pirkkiön Vesialueen Osakaskunnan omistamalle yhteiselle maa-alueelle Pirkkiön jakokunnan vesijättö (851-420-878-5), Niittylietteen itäreunalle Pirkkiön Vesialueen Osakaskunnan omistamalle yhteiselle vesialueelle Pirkkiön jakokunnan vesialueet (851-420-876-1) ja Pöhnyrin länsirannalle Alaraumon jakokunnan omistamalle yhteiselle maa-alueelle Alaraumon jakokunta (851-410-878-1).

Massat tasataan ja tampataan läjitysalueille niin, että ne eivät pääse valumaan takaisin vesistöön ja aiheuttamaan samentumaa tai merkittävää maisemahaittaa. Hakijalla on maa- ja vesialueiden omistajien suostumukset ruoppauksille ja läjityksille.

Hakijan arvion mukaan hankkeesta aiheutuu hetkellistä töidenaikais-ta samentumista, joka laskeutuu ruoppausalueen alapuoliselle suis-toalueelle. Hankealueen kiinteistöille voi aiheutua toimenpiteistä vähäistä tilapäistä haittaa. Ruoppausten jälkeinen jäiden lähtö ja tulva tulevat ensimmäisenä keväänä tavanomaista enemmän kuluttamaan ruoppauksella avattuja pohjia ja tavanomaiseen jäiden lähtöön verrattuna lisäämään veden kiintoainepitoisuutta. Hakija on arvioinut, etteivät ruoppaukset kuitenkaan lisää veden kiintoainepitoisuutta merkittävästi, eikä ruoppauksista ole lähialueen kalastukselle merkittävää vaikutusta verrattuna etelälounaismyrskyjen aikaansaamiin samentumiin tai vuosittain toistuvaan jäidenlähdön aiheuttamaan veden korkeaan kiintoainepitoisuuteen.

Hakijan mukaan kunnostusruoppaus parantaa Kirkkoputaan veden välityskykyä ja vähentää jäiden aiheuttamia vaurioita Pirkkiön itäpuolella ja Tornionjoen pääuomassa. Suualueen kunnostusruoppaus helpottaa veden virtausta ja vähentää jääpatojen riskiä. Kesäaikoina ruoppauksen vaikutuksesta veden vaihtuvuus lisääntyy ja veden laatu paranee hankealueella ja sen lähialueilla. Minimivirtaamakaute-na uoman avaaminen voi ohjata Tornionjoesta erkanevan virtauksen ruopattuun uomaan ja vähentää virtausta uoman matalilla ranta-alueilla tai rinnakkaisissa uomissa, mutta vaikutukset eivät hakijan mukaan olisi merkityksellisiä.

Hakijan mukaan hanke vähentää Tornion ydinkeskustan, Raumon ja Kyläjoen kylien alueen tulvariskiä, lisää vesistön virkistyskäyttömahdollisuuksia ja parantaa alueen viihtyisyyttä ja edellytyksiä turvalliseen vesillä liikkumiseen. Hankealueen ja sen vaikutusalueen pohjaeläimet kärsivät ja katoavat hetkellisesti, mutta hakijan mukaan on oletettavaa, että pohjaeläimistö palautuu lajistollisesti ja määrällisesti aikaisemmalle tasolle nopeasti. Hakijan mukaan ruoppausten myötä virtauksen ja virtaaman voimistuminen houkuttelee alueelle enemmän virtahakuisia kaloja ja vaelluskaloja ja edellytykset mm. harjuksen lisääntymiseen paranevat.

Hankkeen vaikutukset kalastukselle ovat pienet. Työt toteutetaan talvityönä, jolloin häiriö linnustolle, kasvistolle, kalastolle, kalastukselle ja muulle virkistyskäytölle jää mahdollisimman pieneksi. Hakija on arvioinut, ettei hankkeella ole kielteistä vaikutusta kumpaankaan Natura-alueeseen eikä lintuvesisuojaohjelma-alueeseen, eikä hanke muuta Natura-alueiden suojelun perustana olevia luontotyyppejä tai vaikuta suojelun perusteena oleviin lajeihin.

Hakijan mukaan hanke parantaa linnustonsuojelualueen toimintaa lintujen muutonaikaiseen levähdys- ja ruokailualueena lisäämällä virtaamaa suojelualueille ja parantamalla näin veden laatua. Koheneva vedenlaatu hidastaa alueen umpeenkasvua ja parantaa pohjaeläinten ja kalanpoikasten elinedellytyksiä. Hakijan mukaan hankkeella on vähäisiä ja pääsääntöisesti myönteisiä vaikutuksia Natura-alueisiin.

Hakija esittää vesistötarkkailua tehtäväksi työmaan olosuhdeseurannalla, vesistön vedenlaatusurannalla ja joki- ja meriveden vedenkorkeuksien seurannalla.

Kunnostusruoppaukset on tarkoitus toteuttaa 1.1.2021–31.12.2026 talvikuukausien aikana huhtikuun loppuun mennessä.

Hakijan mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia kalatalouteen, eikä hakija esitä kalatalousvelvoitteita. Hakijan arvion mukaan hankkeesta ei aiheudu korvattavia menetyksiä. Hankkeesta tilapäistä työnaikaisista haittaa kärsivät ruoppausalueen välittömässä läheisyydessä olevat kiinteistönomistajat ovat heitä, joihin myös suurimmat hyödyt kohdistuvat. Useiden kiinteistöjen käyttökelpoisuus ja siten myös arvo laskevat vuosien saatossa huomattavasti, jollei ruoppausta suoriteta.

YMPÄRISTÖPÄÄLLIKÖ AAPO MÄENPÄÄ :

Todetaan lausuntona, että Meri-Lapin ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Pidetään pöytäkirja tämän pykälän osalta kokouksessa tarkastettuna.

MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA:

Hyväksyttiin.

LISÄTIEDOT: ympäristöpäällikkö Aapo Mäenpää, 040 7555891

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Ei muutoksenhakua

Otteet:

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
